

O‘ZBEKISTON (SURXONDARYO VILOYATI TO‘QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI MISOLIDA) TO‘QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATINING RAQOBATBARDOSHLILIK TAHLILI.

Mamatqulova S.F. - Temiz Davlat Universiteti magistranti.

Norqobilov.N.N - Termiz Davlat Universiteti iqtisodiyot kafedrasida o‘qituvchisi i.f.f.d.
(Phd).

ANNOTATSIYA

Surxondaryo viloyati O‘zbekiston Respublikasining asosiy qishloq xo‘jaligi hududlaridan biri hisoblanadi. Surxondaryoda boy mahalliy paxta xomashyosiga ega paxta sanoati rivojlangan viloyatlardan biridir. Paxta yetishtirish asosan, viloyatning Surxon-Sherobod vodiysining sug‘orma dehqonchilikka asoslangan yerlarida amalga oshiriladi. Yaqin yillargacha Surxondaryo viloyati iqtisodiyotida qishloq xo‘jaligi yetakchilik qilgan. Hozirgi kunda esa yengil sanoat va oziq-ovqat sanoati ham jadal rivojlanmoqda. Ayniqsa paxta tozalash, uni qayta ishlashda viloyat yetakchi o‘rinlarni egallaydi. Shuningdek, viloyat qishloq xo‘jaligida ipakchilik tarmog‘i ham yaxshi rivojlangan.

Kalit so‘zlar: past ishlab chiqaruvchi, o‘rta ishlab chiqaruvchi, yuqori ishlab chiqaruvchi, klaster, qo‘shma korxonalar.

АНАЛИЗ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ТЕКСТИЛЬНОЙ И ТРИКОТАЖНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА (НА ПРИМЕРЕ ТЕКСТИЛЬНОЙ И ТРИКОТАЖНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ СУРХОНДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ).

АННОТАЦИЯ

Сурхандарьинская область – один из основных сельскохозяйственных регионов Республики Узбекистан. Сурхандарьинская область – один из развитых регионов хлопковой промышленности с богатым местным хлопковым сырьем. Выращивание хлопка осуществляется преимущественно на землях орошаемого земледелия в Сурханско-Шерабадской долине области. До недавнего времени сельское хозяйство было лидером экономики Сурхандарьинской области. В настоящее время быстрыми темпами развиваются также легкая и пищевая

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

промышленность. В частности, область занимает лидирующие позиции по очистке и переработке хлопка. Также в сельском хозяйстве региона хорошо развита шелковая промышленность.

Ключевые слова: низко производитель, средний производитель, высоко производитель, кластер, совместное предприятие.

COMPETITIVENESS ANALYSIS OF THE TEXTILE AND KNITTING INDUSTRY OF UZBEKISTAN (THE EXAMPLE OF THE TEXTILE AND KNITTING INDUSTRY OF SURKHONDARYO REGION).

ANNOTATION

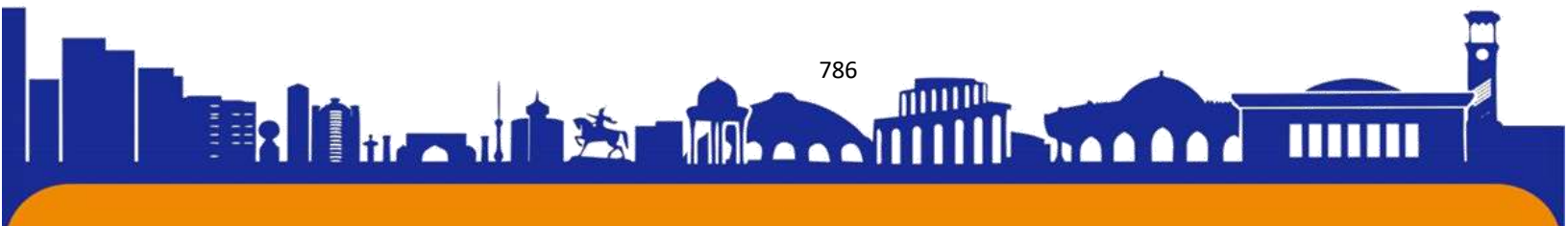
Surkhondaryo region is one of the main agricultural regions of the Republic of Uzbekistan. Surkhondaryo is one of the developed regions of cotton industry with rich local cotton raw materials. Cotton cultivation is carried out mainly in the lands based on irrigated agriculture in the Surkhan-Sherabad valley of the region. Until recently, agriculture was the leader in the economy of Surkhondaryo region. Nowadays, the light industry and food industry are also developing rapidly. In particular, the region occupies leading positions in cotton cleaning and processing. Also, the silk industry is well developed in the regional agriculture.

Key words: low producer, medium producer, high producer, cluster, joint venture.

Surxondaryo viloyati – O‘zbekiston Respublikasining janubi-sharqida Surxon-Sherobod vodiysida joylashgan. Surxondaryo janubidan Amudaryo bo‘ylab Afg‘oniston, shimoliy, shimoli-sharq va sharqdan Tojikiston, janubi-g‘arbdan Turkmaniston, shimoli-g‘arbdan Qashqadaryo viloyati bilan chegaradosh. Maydoni – 20,8 ming km.kv, markazi – Termiz shahri, tarkibida 8 ta shahar, 14 ta tuman, 114 ta shaharcha, 865 ta qishloq aholi punktlari mavjud. 2024-yil holatiga ko‘ra, viloyat 2877,0 ming aholisi bilan respublikada 8-o‘rinda turadi.

Surxondaryo viloyatining to‘qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish ko‘rsatkichlarini O‘zbekiston respublikasining boshqa viloyatlari bilan solishtirib ko‘ramiz. (2.1-jadval)

2.1-jadval.

O'zbekiston Respublikasi viloyatlar kesimida to'qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish mlrd.so'mda¹

	2015- y	2016- y	2017- y	2018- y	2019- y	2020- y	2021- y	2022- y	2023- y
Qoraqalpog'iston Respublikasi	304,7	375,9	578,3	751,9	1048,1	1539,4	1953,6	2222,7	3133,7
Andijon	1359,6	967,2	1387,5	2246,9	2490,5	3262,3	5210,4	6516,7	7810,7
Buxoro	1149,0	1073,2	1089,7	1574,9	2458,6	3122,3	4372,2	5234,2	5895,8
Jizzax	502,5	517,0	688,2	989,3	1303,7	1822,5	2621,1	3327,0	3092,2
Qashqadaryo	1303,2	1079,0	1276,9	2191,7	2308,5	2717,4	4206,6	5957,0	6875,3
Navoiy	586,5	336,7	482,0	578,8	875,4	1087,9	1397,0	1564,1	1888,6
Namangan	578,6	713,0	1232,1	2132,0	2465,4	2495,3	4031,0	5324,4	5360,3
Samarqand	1200,0	1465,4	1764,7	2156,5	2166,9	3637,6	4390,0	5132,8	5693,2
Surxondaryo	565,1	522,4	486,0	906,0	1316,6	1949,8	2481,7	2606,8	3788,3
Sirdaryo	619,4	699,7	574,5	850,7	810,3	1039,7	1253,2	2262,5	2625,9
Toshkent	1247,5	1491,0	2057,7	2822,0	3470,7	3529,5	4434,4	4656,6	5906,3
Farg'ona	1768,7	2194,7	2646,0	3674,6	4426,4	5519,8	8035,3	9295,4	9968,2
Xorazm	639,7	699,6	1007,2	1568,5	1677,2	2056,2	3072,3	3782,2	4053,5

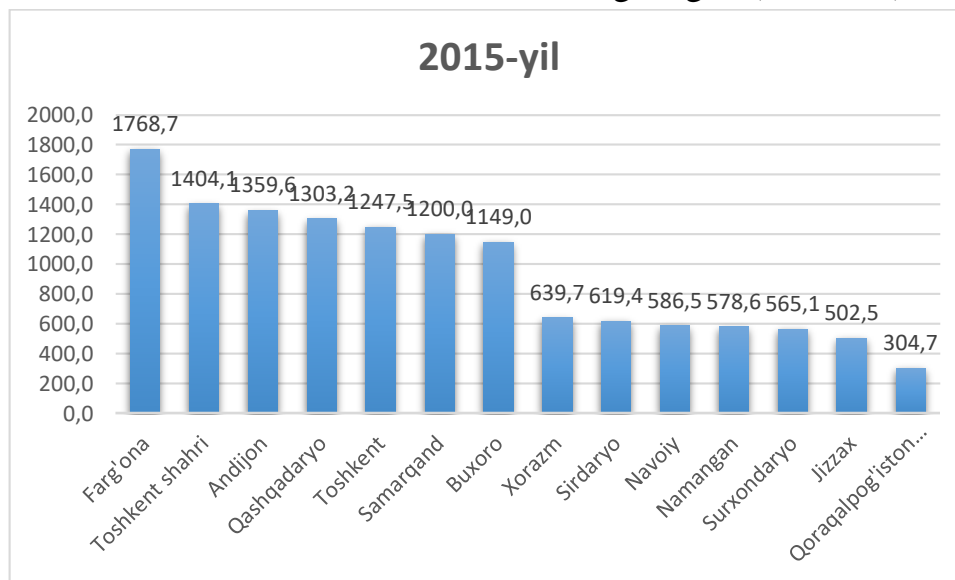
¹ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

Toshkent shahri	1404,1	1137,8	1515,9	2389,5	2906,5	2843,0	4913,3	4968,2	5029,1
-----------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

2.1-jadvaldan ko‘rinib turibdiki, har bir viloyatda to‘qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish yildan-yilgan o‘shib borgan. Andijon, Buxoro, Qashqadaryo, Navoiy viloyatlari va Toshkent shahrida davr boshi 2015-yildan 2016-yilgacha pasayish holati kuzatilgan bo‘lsada 2017-yildan 2023-yilga qadar faqat o‘shish kuzatilgan. Surxondaryo viloyatida esa pasayish holati 2017-yilgacha davom etgan bo‘lib, 2018-yildan davr oxirigacha to‘qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish miqdori o‘shib borgan.

2015-yilda to‘qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish bo‘yicha Farg‘ona viloyati 1768,7 mlrd.so‘m bilan eng yuqori ko‘rsatkichni, Qoraqalpog‘iston Respublikasi esa 304,7 mlrd.so‘m bilan eng past ko‘rsatkichni qayd etgan. Suxondaryo viloyati esa 565,1 mlrd.so‘m bilan 12-o‘rinni egallagan (2.1-rasm).

2.1-rasm. O‘zbekiston respublikasining 2015-yil to‘qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish viloyatlar kesimida.²

2.1-rasmdan ko‘rishimiz mumkinki, Andijon, Qashqadaryo, Toshkent, Samarqand, Buxoro viloyatlari va Toshkent shahri to‘qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarishda Farg‘ona viloyatidan keyingi yuqori ko‘rsatkichlarni qayd etgan. Xorazm, Sirdaryo, Navoiy, Namangan, Surxondaryo, Jizzax viloyatlarining to‘qimachilik

² www.stat.uz sayti ma’lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

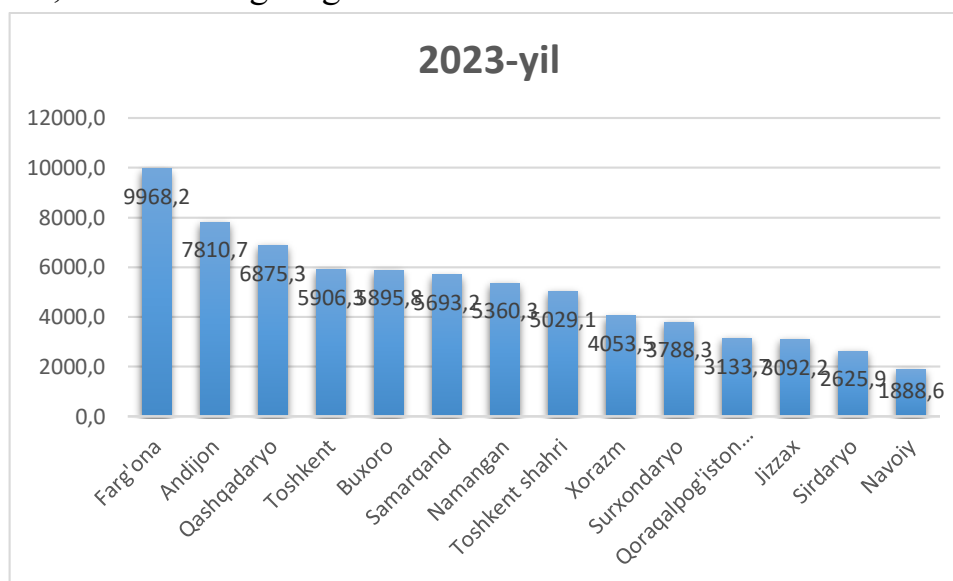

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

mahsulotlarini ishlab chiqarish ko'rsatkichlari nisbatan bir-biriga yaqin, ya'ni 639,7-502,5 mlrd.so'm oralig'ida bo'lgan.

2023-yilda ham peshqadamlikni Farg'ona viloyati 9968,2 mlrd.so'm bilan egallagan bo'lib, Navoiy viloyati esa 1888,6 mlrd.so'm bilan oxirgi o'rinni yakunlagan. 2.2-rasmdan ko'rinib turibdiki, Surxondaryo viloyati 2015-yilga nisbatan 2 pog'ona ko'tarilib, 10-o'rinni egallagan.

2.2-rasm. O'zbekiston respublikasining 2023-yil to'qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish viloyatlar kesimida.³

Endi esa, viloyatlarning butun davr mobaynida ishlab chiqargan to'qimachilik mahsulotlari o'rtacha miqdori bo'yicha yuqori, o'rta va past darajadagi ishlab chiqaruvchi viloyat kategoriyalarga ajratamiz (2.2-jadval).

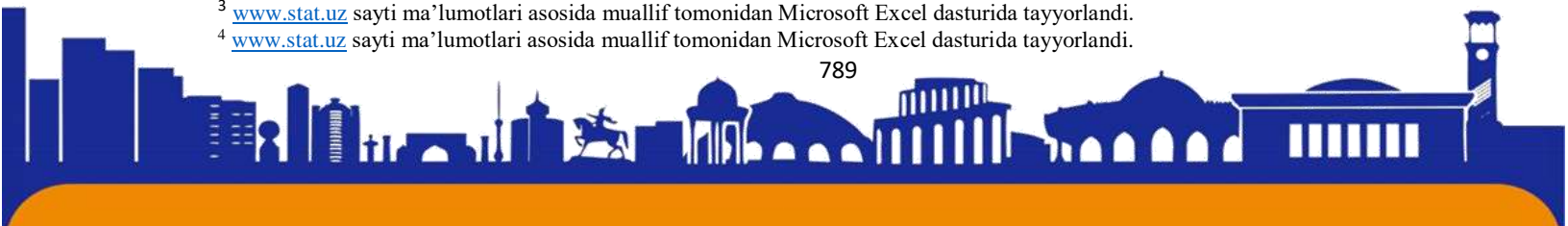
2.2-jadval.

2015-2023-yillarda O'zbekiston Respublikasi viloyatlarida ishlab chiqarilgan to'qimachilik mahsulotlarining o'rtacha miqdori bo'yicha kategoriyalanishi⁴

Yuqori ishlab chiqaruvchi		O'rta ishlab chiqaruvchi		Past ishlab chiqaruvchi	
Farg'ona	5281,0	Andijon	3472,4	Jizzax	1651,5
		Toshkent	3290,6	Surxondaryo	1624,7

³ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

⁴ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

		Qashqadaryo	3101,7	Qoraqalpog'iston Respublikasi	1323,1
		Samarqand	3067,4	Sirdaryo	1192,9
		Toshkent shahri	3012,0	Navoiy	977,4
		Buxoro	2885,5		
		Namangan	2703,6		
		Xorazm	2061,83		

Kategoriya ajratishda viloyatning 9 yil davomida ya'ni 2015-2023-yillar davomida ishlab chiqargan to'qimachilik mahsulotlarining o'rtacha miqdoriga ahamiyat berildi. 9 yil davomida o'rtacha 2000 mlrd.so'mgacha mahsulot ishlab chiqargan viloyatlarni past ishlab chiqaruvchilarga, 2000-4000 mlrd.so'mgacha bo'lganlarni o'rta ishlab chiqaruvchilarga, 4000 mlrd.so'mdan yuqorilarni yuqori ishlab chiqaruvchilarga ajratdik. Surxondaryo viloyati 9 yil davomida ishlab chiqargan to'qimachilik mahsulotlari o'rtacha miqdori 1624,7 mlrd.so'mni tashkil etganligi tufayli past ishlab chiqaruvchi kategoriyasiga kiritildi.

O'zbekistonning kiyim ishlab chiqarish sohasini viloyatlar kesimida tahlil qiladigan bo'lsak, har bir viloyatda davr boshidan davr oxiriga qadar o'sish tendensiyalari kuzatilgan. Bazi viloyatlarda davr o'rtalarida pasayish holatlari kuzatishiga qarmasdan, davr oxiri 2023-yilda yuqori ko'rsatkichlarni qayd etishgan.

2.3-jadval.

O'zbekiston Respublikasi viloyatlar kesimida kiyim ishlab chiqarish mlrd.so'mda⁵

	2015-y	2016-y	2017-y	2018-y	2019-y	2020-y	2021-y	2022-y	2023-y
Qoraqalpog'iston Respublikasi	137,8	144,7	89,9	130,2	122,5	146,0	132,9	138,2	193,6
Andijon	216,7	1014,1	1247,5	1603,7	1778,7	2215,0	3726,9	5817,1	7727,0

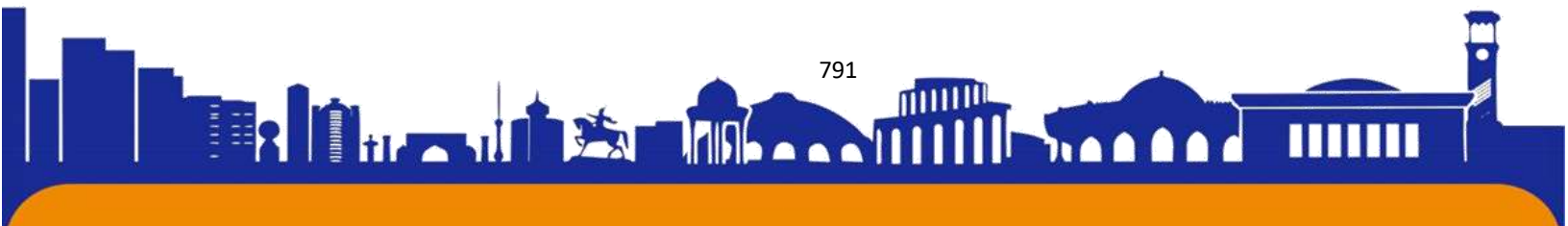
⁵ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

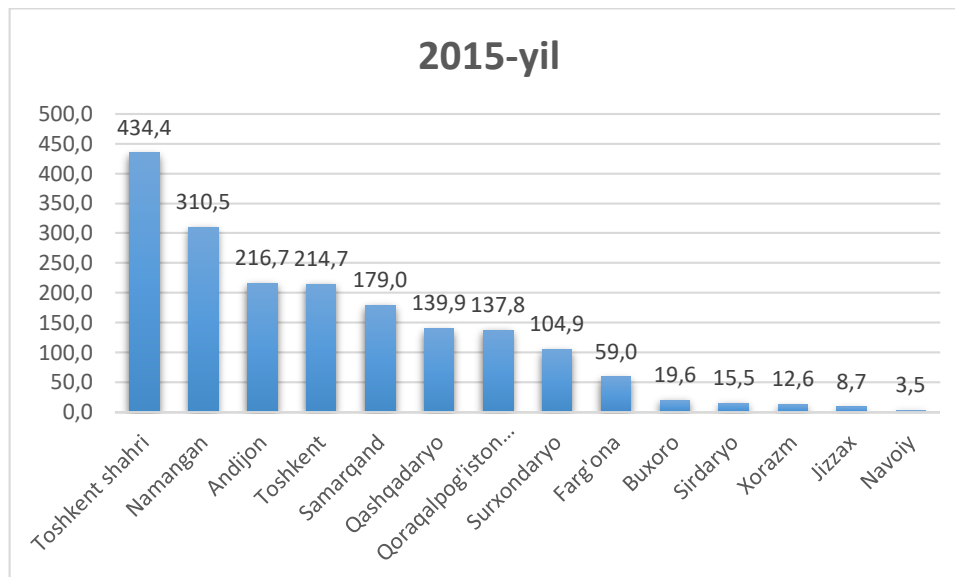

Buxoro	19,6	30,1	344,3	383,8	502,8	603,2	712,2	747,2	740,9
Jizzax	8,7	143,0	143,8	235,9	308,3	334,4	313,8	393,4	518,7
Qashqadaryo	139,9	359,1	326,3	435,2	478,9	505,2	435,0	465,2	743,8
Navoiy	3,5	647,7	589,5	725,0	928,1	777,9	918,3	967,2	1218,9
Namangan	310,5	452,6	580,8	821,8	1104,9	1459,6	1427,5	1688,8	2419,1
Samarqand	179,0	186,0	224,9	341,7	271,3	597,1	657,6	697,1	795,3
Surxondaryo	104,9	145,0	150,7	213,2	227,0	288,8	335,4	259,7	318,8
Sirdaryo	15,5	26,0	486,9	398,7	463,6	240,1	475,5	294,0	297,6
Toshkent	214,7	256,7	441,5	595,8	1099,9	1476,4	1888,6	2635,1	3491,1
Farg'ona	59,0	82,4	481,6	551,7	631,1	782,4	1146,1	1302,8	1986,9
Xorazm	12,6	13,8	36,1	59,1	21,5	63,3	95,0	103,7	141,3
Toshkent shahri	434,4	916,8	984,5	1224,2	1169,0	927,1	1328,1	1755,4	1885,2

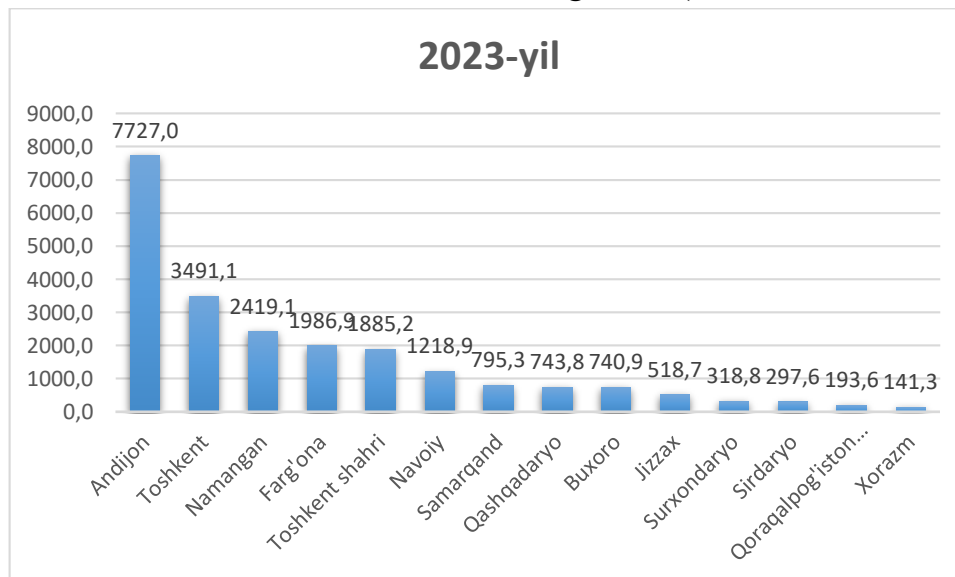
2015-yilda kiyim ishlab chiqarishda Toshkent shahri 434,4 mlrd so‘m bilan birinchi o‘rinni egallagan bo‘lsa, Navoiy viloyati 3,5 mlrd.so‘m bilan eng ohirgi o‘rinni band etgan. Surxondaryo viloyati esa, 104,9 mlrd.so‘m miqdorida kiyim ishlab chiqarish bilan 8-o‘rinda turibdi (2.3-rasm).

2.3-rasm. O'zbekiston respublikasining 2015-yil kiyim ishlab chiqarish viloyatlar kesimida.⁶

2023-yilga kelib esa, yetakchilikni Andijon viloyati 7727,0 mlrd.so'm kiyim ishlab chiqarish bilan egalladi. Eng past ko'rsatkichni Xorazm viloyati 141,3 mlrd.so'mni qayd etdi. Surxondaryo viloyati esa davr boshiga nisbatan 3 pog'ona pastlab, 318,8 mlrd.so'm bialn 11-o'rinni egalladi (2.4-rasm).

⁶ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

2.4-rasm. O'zbekiston respublikasining 2023-yil kiyim ishlab chiqarish viloyatlar kesimida.⁷

Endi esa yana viloyatlarning butun davr mobaynida ishlab chiqargan kiyim mahsulotlari o'rtacha miqdori bo'yicha yuqori, o'rta va past darajadagi ishlab chiqaruvchi viloyat kategoriyalarga ajratamiz (2.4-jadval).

2.4-jadval.

2015-2023-yillarda O'zbekiston Respublikasi viloyatlarida ishlab chiqarilgan kiyim mahsulotlarining o'rtacha miqdori bo'yicha kategoriyalanishi⁸

Yuqori ishlab chiqaruvchi		O'rta ishlab chiqaruvchi		Past ishlab chiqaruvchi	
Andijon	2816,3	Toshkent	1344,4	Farg'ona	780,4
		Toshkent shahri	1180,5	Navoiy	752,9
		Namangan	1140,6	Buxoro	453,8
				Samarqand	438,9
				Qashqadaryo	432,1
				Sirdaryo	299,8
				Jizzax	277,6
				Surxondaryo	227,0
				Qoraqalpog'iston Respublikasi	137,3
				Xorazm	60,7

Bu tarmoqni kategoriyaga ajratishda ham viloyatning 9 yil davomida ya'ni 2015-2023-yillar davomida ishlab chiqargan kiyim mahsulotlarining o'rtacha miqdoriga ahamiyat berildi. 9 yil davomida o'rtacha 1000 mlrd.so'mgacha mahsulot ishlab chiqargan viloyatlarni past ishlab chiqaruvchilarga, 1000-2000 mlrd.so'mgacha bo'lganlarni o'rta ishlab chiqaruvchilarga, 2000 mlrd.so'mdan yuqorilarni yuqori ishlab chiqaruvchilarga ajratdik. Surxondaryo viloyati 9 yil davomida ishlab chiqargan kiyim mahsulotlari o'rtacha miqdori 227,0 mlrd.so'mni tashkil etganligi tufayli past ishlab chiqaruvchi kategoriyasiga kiritildi.

⁷ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

⁸ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

Respublikamizning teri ishlab chiqarish tarmog'ini tahlil qiladigan bo'lsak, qolgan 2 ta tarmoqqa nisbatan ancha past ko'rsatkichlarga ega. Deyarli barcha viloyatlarda davr boshi 2015-yildan davr oxiri 2023-yilga qadar o'sish sur'atli kuzatilgan. Navoiy viloyatini oladigan bo'lsak, 2015-yilda juda kichik ko'rsatkich 0,1 mlrd.so'm miqdorida teri mahsulotlari ishlab chiqargan bo'lsa, 2023-yilga kelib, bu summa bir necha 100 barovar ko'paygan ya'ni 47,9 mlrd.so'm bo'lgan.

2.5-jadval.

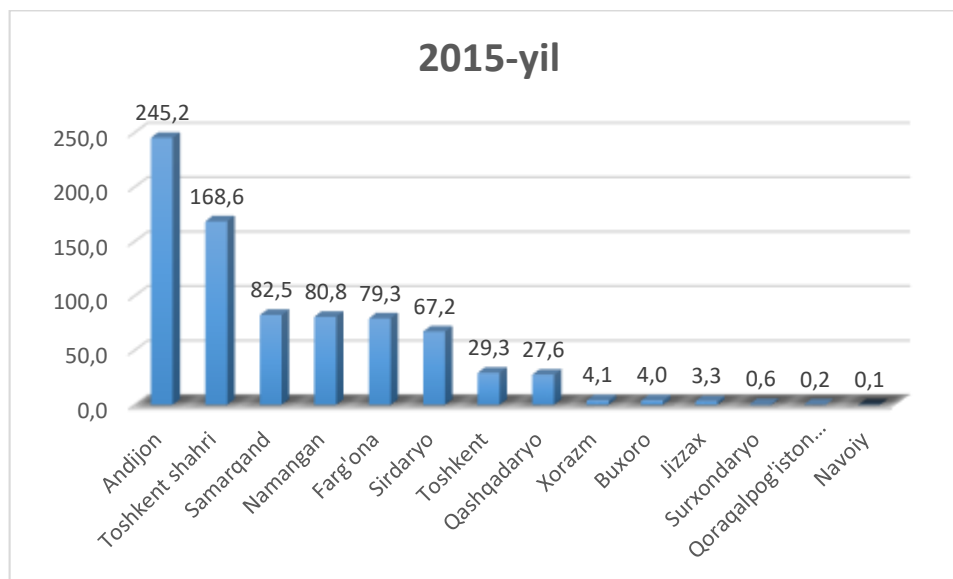
O'zbekiston Respublikasi viloyatlar kesimida teri mahsulotini ishlab chiqarish mlrd.so'mda⁹

	2015 -y	2016 -y	2017 -y	2018 -y	2019 -y	2020 -y	2021 -y	2022 -y	2023 -y
Qoraqalpog'iston Respublikasi	0,2	0,2	0,2	0,3	1,4	1,8	2,1	2,8	3,1
Andijon	245,2	351,3	380,3	406,8	495,5	583,3	570,9	661,6	703,1
Buxoro	4,0	5,0	5,8	7,3	7,7	8,6	28,2	18,5	32,0
Jizzax	3,3	115,1	200,7	72,5	2,1	2,2	1,4	1,8	2,5
Qashqadaryo	27,6	3,1	33,5	68,8	55,6	50,5	41,9	45,3	40,0
Navoiy	0,1	3,0	59,6	17,3	34,1	42,9	43,6	41,3	47,9
Namangan	80,8	122,3	153,8	169,6	200,0	162,9	239,1	225,4	272,9
Samarqand	82,5	87,0	103,7	154,2	149,8	198,1	276,1	263,4	289,6
Surxondaryo	0,6	1,6	1,2	1,0	1,0	0,4	0,9	0,4	1,4
Sirdaryo	67,2	65,6	139,7	268,4	108,0	95,3	249,8	238,1	362,2
Toshkent	29,3	37,8	51,4	58,2	63,2	65,7	63,5	140,1	158,8
Farg'ona	79,3	101,2	137,3	206,5	242,5	272,1	412,4	393,2	647,4
Xorazm	4,1	4,5	7,4	6,6	5,7	6,0	8,7	17,7	17,1
Toshkent shahri	168,6	107,4	164,6	210,3	227,5	116,8	145,3	170,9	216,7

Andijon viloyati davr boshi 2015-yilda viloyatlar o'rtasida eng yuqori ko'rsatkichni 245,2 mlrd.so'mni tashkil etgan, bo'lsa, eng past ko'rsatkichni Navoiy viloyati 0,1mlrd.so'mni qayd etgan. Surxondaryo viloyati ham eng so'nggi pog'onalaridan 12-o'rinda 0,6 mlrd.so'mni qayd etgan (2.5-rasm).

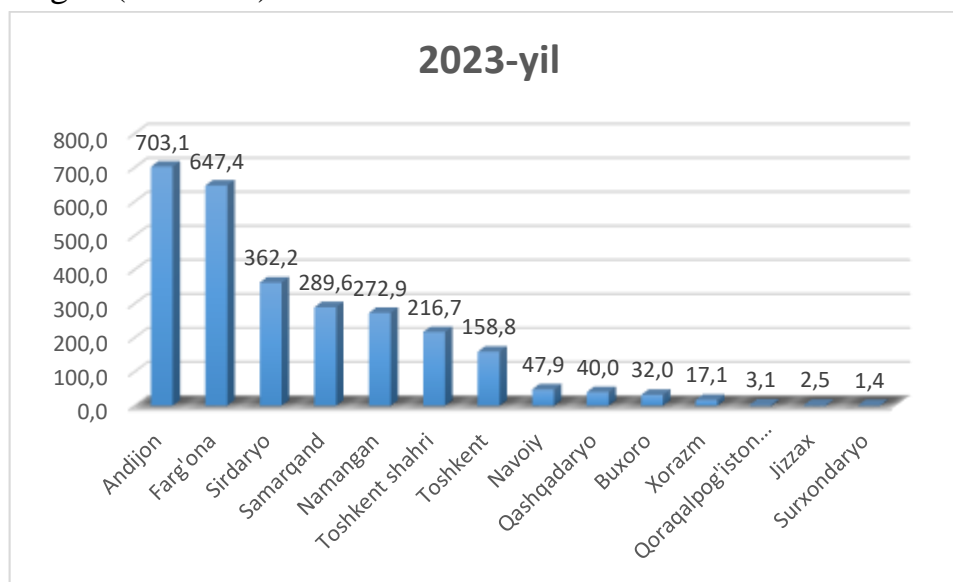
⁹ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

2.5-rasm. O'zbekiston respublikasining 2015-yil teri mahsulotlari ishlab chiqarish viloyatlar kesimida.¹⁰

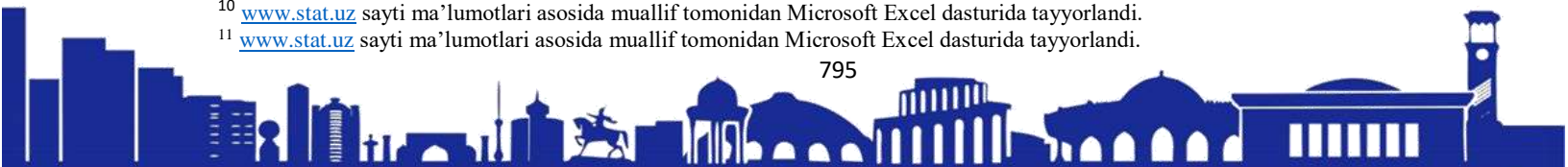
2023-yilga kelib, yana eng yuqori natijani Andijon viloyati 703,1 mlrd.so'm bilan qayd etgan. Eng past natijani viloyatimiz Surxondaryo viloyati 1,4 mlrd.so'mni tashkil etgan (2.6-rasm).

2.6-rasm. O'zbekiston respublikasining 2023-yil teri mahsulotlari ishlab chiqarish viloyatlar kesimida.¹¹

¹⁰ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

¹¹ www.stat.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

Yengil sanoatning ushbu tarmog‘ini ham yana viloyatlarning butun davr mobaynida ishlab chiqargan teri mahsulotlari o‘rtacha miqdori bo‘yicha yuqori, o‘rta va past darajadagi ishlab chiqaruvchi viloyat kategoriyalariga ajratamiz (2.6-jadval).

2.6-jadval.

2015-2023-yillarda O‘zbekiston Respublikasi viloyatlarida ishlab chiqarilgan teri mahsulotlarining o‘rtacha miqdori bo'yicha kategoriyalanishi¹²

Yuqori ishlab chiqaruvchi		O'rta ishlab chiqaruvchi		Past ishlab chiqaruvchi	
Andijon	488,6	Namangan	180,8	Toshkent	74,2
Farg'ona	276,9	Samarqand	178,2	Jizzax	44,6
		Sirdaryo	177,1	Qashqadaryo	40,7
		Toshkent shahri	169,8	Navoiy	32,2
				Buxoro	13,0
				Xorazm	8,6
				Qoraqalpog'iston Respublikasi	1,3
				Surxondaryo	1,0

Bu tarmoqni kategoriyaga ajratishda ham viloyatning 9 yil davomida ya’ni 2015-2023-yillar davomida ishlab chiqargan teri mahsulotlarining o‘rtacha miqdoriga ahamiyat berildi. 9 yil davomida o‘rtacha 100 mlrd.so‘mgacha mahsulot ishlab chiqargan viloyatlarni past ishlab chiqaruvchilarga, 100-200 mlrd.so‘mgacha bo‘lganlarni o‘rta ishlab chiqaruvchilarga, 200 mlrd.so‘mdan yuqorilarni yuqori ishlab chiqaruvchilarga ajratdik. Surxondaryo viloyati 9 yil davomida ishlab chiqargan to‘qimachilik mahsulotlari o‘rtacha miqdori 1,0 mlrd.so‘mni tashkil etganligi tufayli past ishlab chiqaruvchi kategoriyasiga kiritildi.

Yuqoridagi tahlillardan ko‘rinib turibdiki, Surxondaryo viloyati to‘qimachilik, kiyim va teri mahsulotlarini ishlab chiqarishda respublikaning boshqa viloyatlariga qaraganda past ishlab chiqaruvchi toifasiga kirdi. Bu esa viloyatda ushbu sanoat sohasining yetarli darajada rivojlanmaganigidan darak beradi. Ammo 2.1-2.3-2.5-jadvallarga nazar tashlaydigan bo‘lsak, Surxondaryoda to‘qimachilik, kiyim va teri

¹² www.stat.uz sayti ma’lumotlari asosida muallif tomonidan Microsoft Excel dasturida tayyorlandi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

mahsulotlari ishlab chiqarish yildan-yilga o'sish tendensiyasini qayd etgan. Bunga so'nngi yillarda yangi ochilgan korxonalarining samarali faoliyati sabab bo'lyabdi. Xususan, 2018-yilda Surxondaryo viloyati Termiz tumanida O'zbekiston-Angliya qo'shma korxonasi "AMUDAR TEXTILE" MCHJ ishga tushirildi. Korxonada 13 million 500 ming AQSH.dollari qiymatidagi zamonaviy uskunlar bilan jihozlangan bo'lib, paxta xomashyosidan ip-kalava ishlab chiqarishga mo'ljallangan. Korxonada 700 kishi mehnat qilib, yiiga 7 ming tonna ip-kalava ishlab chiqarishga rejalashtirilgan.

2019-yilda esa, Surxondaryo viloyati Sherobod tumanida "Sherobod Textile Invest" MCHJ faoliyatini boshladi. Ushbu korxonada 700 kishi mehnat qilib, yiliga 15 ming tonna ip-kalava ishlab chiqaradi.

Shuningdek, Surxondaryo viloyatimizda hozirgi kunda quyidagi paxta to'qimachilik ishlab chiqarish klasterlari ish faoliyatini olib bormoqda: "Angor Surxon g'ururi" MCHJ, "Surxondaryo Agroxizmat" MCHJ, "Termiz Jayxun Cluster" MCHJ, "Surxon Sifat Tekstil" MCHJ, "Shoshmaxkashshob" MCHJ. Ushbu klsterlar paxta xomshyosidan to to'qimachilik mahsulotlarini ishlab chiqarishgacha bo'lgan jarayonlarni o'z ichiga oladi. Vohamizdagi "Suhonteks" MCHJ QK, "Amudar textile" MCHJ QK, "Mo'min tekstil" MCHJ, "Nortex style" MCHJ XK, "Zamin angor cluster" MCHJ, "Dream cotton textile" MCHJ kabi kalava ip ishlab chiqarish korxonalari faoliyat yuritmoqda. Surxondaryo viloyatimizda ishlab chiqarilayotgan kalava iplar Rossiya, Belorussiya, Turkiya kabi davlatlarga eksport qilinmoqda. Tayyor trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarib, uni eksport qilyotgan quyidagi korxonalar faoliyat olib bormoqda: "Angor Surxon g'ururi" MCHJ, "Shoshmaxkashshob" MCHJ, "Dream silk" MCHJ, "Sewberry" MCHJ.¹³

2.6-rasmdan ma'lumki, Surxondaryo viloyati 2023-yilda teri ishlab chiqarishda viloyatlar o'rtasida eng past ko'rsatkichni qayd etga. Shuningdek, 2.6-jadvalda ham ko'rishimiz mumkinki, Surxondaryo viloyati past ishlab chiqaruvchi kategoriyada ham eng oxirgi o'rinni egallagan. Buning sababi, viloyatda terini qayta ishlash korxonalarining mavjud emasligida edi.

Ammo 2023-yil noyabr oyida Surxondaryo viloyatining Angor tumanida chorva mollari terisini qayta ishlovchi "Top Quality Brand" MCHJ klaster korxonasi ishga tushirildi. Korxonaning umumiy qiymati 23 mln.AQSH.dollariga teng bo'lib, Italiya va

¹³ Nurali Safarov "Vohamizda to'qimachilik" www.surxontongi.uz

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

Turkiya texnologiyasi bilan jihozlangan va 450 ta ish o‘rniga ega. Korxonada to‘liq ishga tushgach, yiliga 450 ming juft har xil turdagi erkaklar, bolalar va sport poyabzallari, 250 ming dona charm-attorlik mahsulotlari, 5 ming tonna jelatin va kollagen ishlab chiqaradi. Korxonada “LWG” – “Charm-ishchi guruhi”ning (atrof-muhit va insoniyatga zararsiz ishlab chiqarish) “Gold” xalqaro sertifikatiga ega. Bu esa korxonaning Yevropa bozoriga mahsulotlarini bevosita eksport qilish va xorijiy brend zanjirlariga qo‘shilish imkoniyatini beradi. Korxonada Ozarbayjon, Turkiya, Rossiya, Italiya, Hindiston, Germaniya, Portugaliya kabi davlatlarga 45 mln.AQSH dollari miqdorida mahsulot eksport qilinishi kutilmoqda. Bu yerda “Mercedes-Bens”, “DEU”, “Audi” va “Toyota” avtomobillari o‘rindiqlari uchun tayyor charm yetkazib berish ham rejalashtirilgan.¹⁴

Viloyatda bu kabi korxonalarining faoliyat yuritishi bevosita to‘qimachilik va kiyim mahsulotlari ishlab chiqarilishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi va ularning sonini oshirishi viloyatimizning kelajakda “yuqori ishlab chiqaruvchi” kategoriyasidan o‘rin olishiga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. www.stat.uz
2. Nurali Safarov “Vohamizda to‘qimachilik” www.surxontongi.uz
3. www.axborot.com

---

¹⁴ www.axborot.com

